

“บันได 7 ขั้น
เพื่อเด็กทำบัวสุขภาพดี”

สาขานมแม่และอนามัยแม่
และเด็ก
ประจำปีพุทธศักราช
๒๕๖๘

นางนฤดี สงวนศักดิ์

อสม. ดีเด่นระดับชาติ
จังหวัดพิจิตร

ชื่อนวัตกรรม : บันได 7 ขั้นเพื่อเด็กทำบัวสุขภาพดี

ชื่อเจ้าของผลงาน : นางนฤติ สงวนศักดิ์

ประเภทนวัตกรรม : ☐ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product innovation)
☐ นวัตกรรมบริการ (Service innovation)
☒ นวัตกรรมกระบวนการ (Process innovation)

สาขาที่ประกวด : นมแม่และอนามัยแม่และเด็ก

จังหวัด : พิจิตร

อสม.ดีเด่นระดับ ☐ เขต ☐ ภาค ☒ ชาติ

ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

พื้นที่ตำบลท่าบัว อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ได้มีการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก ภายใต้นโยบายสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เน้นการให้ความรู้ความเข้าใจแก่หญิงวัยเจริญพันธุ์ แม่และเด็ก เสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาล แกนนำแม่และเด็ก ผู้นำชุมชน วัด ศพด.เกษตร ภาคเอกชน โดยทำงานเป็นเครือข่าย และมีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกตำบล และการดำเนินงานอนามัยแม่และเด็กเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า เพราะเด็กคืออนาคตของครอบครัว ชุมชนและประเทศ

ผู้จัดทำได้มีการจัดทำแผนวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพแม่และเด็ก และทำการคืนข้อมูลให้ชุมชนในเวทีการประชุมคณะกรรมการแม่และเด็ก พร้อมทั้งถอดบทเรียนผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา พบว่าเด็กได้รับการเลี้ยงดูด้วยนมแม่ลดลง มีปัญหาพัฒนาการล่าช้า อ้วน ผอม เตี้ยและฟันผุ จัดทำนโยบายบันไดเจ็ดขั้น โดยคณะกรรมการแม่และเด็กตำบลท่าบัว เด็กตำบลท่าบัวได้กินนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อย ๖ เดือน และมีพัฒนาการสมวัย สูงดี สมส่วน ฟันไม่ผุ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กในตำบลได้กินนมแม่อย่างเดียวน้อย ๖ เดือนและหลังจากนั้นร่วมกับอาหารตามวัย
๒. เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการดีสมวัย สูงดี สมส่วนและฟันไม่ผุ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

บันได ๗ ขั้นเพื่อเด็กตำบลท่าบัวสุขภาพดี มีการวางแผนการดำเนินงานเป็นขั้นตอน

ขั้นที่ ๑. สร้างภาคีเครือข่ายในชุมชน: ขับเคลื่อนประเด็น พขอ.สู่ พชต.โดยมี อบต.สนับสนุนงบประมาณโครงการ จากสปสช. และสร้างภาคีเครือข่ายทั้ง ๑๓ หมู่บ้าน ๒๖ ครอบครัวใน ๑ ตำบล หมู่ละ ๒ ท่านเป็นตัวแทนอนามัยแม่และเด็ก

ขั้นที่ ๒. พัฒนาศักยภาพแกนนำแม่และเด็กอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน: มีการอบรมจัดประชุมอดบทเรียนเจ้าหน้าที่เพื่อเพิ่ม ศักยภาพ ให้มีความรู้ความเข้าใจ และพัฒนากลุ่มไลน์เจ้าหน้าที่ด้านสุขภาพเพื่อตอบปัญหาคุณแม่ตั้งครรภ์

ขั้นที่ ๓. การเตรียมตัวเป็นพ่อแม่คุณภาพ ตั้งแต่งงานแต่งงานมีก๊ิฟเซ็ด เป็น โพลิกแอซิด การเตรียมพร้อมในการมีบุตร อบรม ก่อนการตั้งครรภ์ คุณแม่มือใหม่ การเตรียมความพร้อมเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ส่งเสริมการเก็บน้ำนม การปัมน้ำนม และสนับสนุน ถูงซิบ เครื่องปัมนมให้ยืม

ขั้นที่ ๔. จัดกิจกรรมกิน กอด เล่น เล่า นอน ฝ้าดูแลฟันและพัฒนาการ และกิจกรรมแก้ไขปัญหาโภชนาการในเด็กปฐมวัย จัดกิจกรรมกระเป๋าดูแลฟัน ส่งเสริมการเล่านิทาน จด ๒ จอ ก่อน ๒ ปี (จอโทรทัศน์มือถือ จอทีวี) กรณีพบก่อนเด็ก มีพัฒนาการ ไม่สมวัย จะส่งต่อเจ้าหน้าที่ช่วยให้กระตุ้นและส่งเสริมให้มีพัฒนาการต่อไป

ขั้นที่ ๕. จัดมุมส่งเสริมการเรียนรู้ในศูนย์สุขภาพชุมชนหมู่ที่ ๖ ร่วมกับสถานีสภาพ (Health Station)ตำบลท่าบัว และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆผ่านเสียงตามสายภายในหมู่บ้านและตำบล

ขั้นที่ ๖. หนุนน้อมแม่ และหนุนน้อยพัฒนาการดี สูงดี สมส่วน ฟันไม่ผุ (ต่อเนื่องทุกปี) มีการมอบเกียรติบัตรให้หนุนน้อมแม่ ที่ได้รับการเลี้ยงดูจากนมแม่ใน ๖ เดือน

ขั้นที่ ๗. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๔D: D๑ สูงดี สมวัยสมส่วน D๒ ฟันดี D๓ ป้องกันโรคดี D๔ เล่นดี

ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานแม่และเด็กตำบลท่าบัว
๒. มีนวัตกรรมแบบประเมินความเสี่ยงนมแม่ นวัตกรรมไข่ประคบเต้า และนวัตกรรมดอกไม้บ้านพัฒนาการสมวัย
๓. มีครอบครัวต้นแบบนมแม่และพัฒนาการสมวัย สูงดี สมส่วนฟันไม่ผุ ๒๖ ครอบครัวต่อปี
๔. มีแกนนำแม่และเด็กที่เข้มแข็งและมีความเชี่ยวชาญจำนวน ๒๖ ราย
๕. มีสื่อในการให้ความรู้ด้านแม่และเด็ก
๖. มีช่องทางการติดต่อ เข้าถึงง่าย สะดวกรวดเร็ว แก้ปัญหาได้ทันที
๗. ขยายกิจกรรมลงสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง ๒ ศูนย์

ปัจจัยความสำเร็จ

มีการถอดบทเรียนการดำเนินกิจกรรมแม่และเด็กและปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามบริบทของพื้นที่ กระบวนการแต่ละขั้นก่อเกิดนวัตกรรมในแต่ละด้าน มีข้อตกลงร่วมกันเพื่อให้เด็กท่าบัวมีพัฒนาการที่ดี เช่น งด ๒ จอก่อน ๒ ขวบและเล่นิทานให้ลูกหลานฟัง

โอกาสในการพัฒนา

พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลท่าบัวให้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๔ D ในปี ๒๕๖๘ ขยายแกนนำแม่และเด็กเพิ่มขึ้นในตำบล

ภาคผนวก

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘

